

Taisto talven alkoi vuonna
kolmekymmentäyhdeksän.
Ruotsi antoi ehdotuksen
ottaa Suomen pienokaiset
siirtolaisiksi koteihin.

Oli meillä monta suuta,
monta peuhaajaa pihalla
- minä en viel syntynynnä.
Asuivat oivassa talossa
Lappeen kunnan laitamilla.

Tuli mökkiin vierailijat,
valtion sananjakajat,
kehuivat ylettömästi,
retostivat taitavasti,
miten hienoa on olla,
kun on pöytä kukkurainen,
herkkuja on niitä näitä;
siel ei maata vieretysten
eikä ahtaasti asuta;
kullakin oma on huone,
pedattuna pehmo sänky,
luettavaa laatikoittain.

Ei lämmennyt tuo isäni,
Ä itini ei pehmentynyt.
Pappa esteli ja laati:
”Kyllähä myö pärjätähän.
Pelto kasvaa porkkanoita
sekä muita juureksia.”
Mamma haastoi herttaisesti
vauva helmassa helakka:
”Marjoja on pensaat täynnä,
niitä pakkaan purtiloihin.
Mikä huoli meil on tässä.”

Kyläilijät hermostuivat,
pommituksista puhuivat
- elettiinhän vyöhykkeellä
vieressä valtion väkevän.
Jutut kun ei auttanunna,
ärhensivät virkailijat,
sanoivat sävelet suorat,
virittivät vinhan virren,
miten pakkopätkähässä

kaikki loppuisi avustus,
perhettä ei hoivattaisi,
jos ei muksuja jätetä
naapurihin vietäviksi.
Ruokaa riittää aikuisille.

Sehän taaton kimpaannutti,
nyrkki pöytähän jämähti
näki tulta, tulikiveä,
siinä virkkoi ja kirosi:
”Te mitä nyt houraillette,
turhia noin vihjailette?
Tääl ei uhkailut tehoa,
onnistu ei pakkokeinot.
Mis on teijen järkikulta,
moisen oikeuven ajajat?
Jos on miulla vaate päällä,
siit teen peiton piimäsuille;
jos on miulla leipää suussa,
ensin pistän pennuilleni.
Mukuloit en huostaan heitä!”

Eipä auttanut kehotus,
painostaminen, vihaustus.
Ei hylännyt miespahanen
pilttejänsä kasvateiksi,
ottolaisiksi, leluiksi,
eikä päästänyt emoni
sylistään sydänpäpyjä,
rakkauden rikkautta.

Minä muistelen nyt näitä,
mielessäni mietiskelen.
Kyllä kasvaa kunnioitus
kohtaan noita ihmisiä.
Vanhan kansan viisaudella
he käsittivät kauemmaksi.

Tarinoita onhan kuultu,
miten orvot menen tullen
nyyhkineet on lähdön eessä:
Ensin siirryt synnyinmaasta,
jätät ehtat vanhempasi,
myöhemmin taas saattajina
ovat uudet holhoojasi.

Sotalapsista pakisen

Kirjoittanut Raija Mäkelä-Eskola

Tuttua on kiusaaminen,
suunnaton suru, ikävä.
Yksin itkulle rupeat,
kun on kieli aivan outo,
ja kun Suomeen taas takaisin,
oma murre unhoittunut.
Paluu vaikea on sulla
luokse maammon kyyneleisen,
myöskin tyystin alkeelliset
typertää olot kotoiset.
Jotkut jäävät matkoillensa,
hylättynä irtaantuvat.

Merkilliset oppisäännöt
aikuisten sopupeleissä:
maksajina pienet lapset!